



Meie Mats

Nr. 3. (185)

Lauapäeval, 22. veebruaril 1919.

Nr. 3. (185)



Germania ja Balti sakslane.

Baltlane: „Kui suure igatsusega ma sind kewadel ootasin ja kui soojalt ma sind vastu võtsin ja nüüd on mu lootused kõik luhta läinud.“

Germania: „Tröösti ennast, minu armsam. võib olla, et ma sind veel päästa võin.“

Baltlane: „Tühi lootus! Nüüd oled sa ka ise halasti, millega võid sa mind siis veel aidata?“



Tädike Rosmarin.

Heinrich Zschokke jutt. Tõlkinud M. K.

(Järg 1.)

„Ah süütusega?“

„Jah!“

„Sa ei saa sellest veel aru. Ja nii kergesti ei saa seda ka seletada.“

„Ma aiman, et asi täbar peab olema, sest enne, kui õpetajast-onu seda mulle seletama hakkas, ei saanud ka tema sellega hakkama. Ei maksa siis selle asja üle nii väga pead murdagi.“

„Kõige pealt aga, Suusike, tee täpisealt nii, nagu ma õpetasin. Hoiu ennast meeste meelitude eest — hoiu ennast, et sa ühelegi neist eesõigust ei anna. Hoiu nad kõik teatud kaugusel, ja kui ükski neist peaks julgema sulle armastusest või muust sellesarnasest rääkida, pööra talle põlastusega se'g. Sa oled liiga hea ühe Waiblingeni soost mehe jaoks.“

„Aga, tädike, kui see Waiblingenist ei olegi?“

„Kui õige aeg kätte tuleb, küllap ma siis sulle ka mehe suretsen. Ma otsin sulle aga niisuguse mehe, et sa mind veel hauas õnnistad. Selle peale võid kindel olla. Aga nüüd, kas sa lubad mulle sõnakuulelikuks jääda?“

„Aga, tädike, teie teate ju, et ma seda ilma lubamiseta olen.“

„Hea küll. Pulmas waiwan ma terawasti su õhlepõdemise järele.“

Pulmad.

Tädike uskus, et nüüd kõik korras on ja jäi rahulikuks. Aga inimesed eksiwad! Tädike teadis küll suurest elutarkusest, et loodus ja armastus oma õigust nõuawad, kõigi hoiatuste ja õpetuste kluste. Ometi arwas ta Suusikese peale kindel wõivat olla, et asi seekord teisiti on. Mitte sellepärast, et Suusike teistest taigast oleks tehtud, ei, waid sellepärast, et ta tädikese enese kaswatatud oli.

Istuti asjakohaselt ehitatud wankrisse ja sõideti, nõudekohaselt ehitud, pulma.

Olemmaksunõuniku emand wõeti väga suure pidulikkusega wastu. Kõik ta seltsilised külwati wiisakusega üle, nii et tädike meeleheas ja rõõmus aina ujus. Ta jättis isegi oma nõu katki, alati Suusikese kõrwal wiibida. Opetajaherra leidis mõned jutukad seltsilised ja Isand Säblein lonkas raeherradega ringi. Suusike oli noorte tüdrukute seltsis eslotsa päris kohmetu. Warsti läks ta aga julgemaks ja ajas peagi nendega nii elawalt juttu, kui oleksid nad aastate kaupa sõbrad olnud.

Wiimaks ometi, peale pikka lõunasööki, jõuti järjega niikaugemale, et tantsima wõis hakata. Suusike lendas ühe nooremehe kätte wahelt teise kätte wahela. Heljuwate muusikahelide saatel läbi ehitud tantsijate rea liugledes ei mõtelnud Suusike enam millegi peale siin ilmas. Ta elas ainult tantsule ja rõõmule. Suusike oli ilus; waimustus tegi ta veel ilusamaks. Kõige paremad tantsijad keerlesid tema ümber, ja see tähelepanek oli temale hoopis armsam ja meeldiwam, kui kõik need ilusad sõnad, mis need waimustatud herrad

talle kõrwa sosistasid. Nendega tantsida oli hoopis teine, kui wana Isand Säbleini kätte wahel. „Seda nimetan ma tantsuks!“ ütles ta enesele iga kord tasa, kui ta wäsinult istele saadeti.

Tuli õõ. Tädike oli kindlalt otsustanud enne pimeduse kättejõudmist Alam-Sõli' u tagasi minna, kuid ta unustas selle ära. Teda uimastas wiiruk, mis igal pool tema ümber hõljus, tema enese auwäärt isiku pärast ja ka Suusikese meeldiwuse mõjul. Magusa wiirukilõhna juure liitus pikseilma kartus, sest ida poolt lähines raksudes ja paukudes must kõuepilw. Tädike Rosmarin kartis lapsest saadik pikseilma. Ainult sel põhjusel oli suwi temale wastumeelsem aas-taeg.

Tema jäi siis, paha ilma pärast weidi rahutu, kaardilaua ääre istuma. Ta tahtis oma kaaslastega, õpetaja-herra, walitseja-lsanda ja pür'irmeistriga, veel mõne wäikse mängu teha. Ja see oli paha!

Esimene õnnetus.

Suusike oli pikseilmale südamest tänuilk. Ta soovis, et terve ilma walgud Waiblingeni koguksid ja õõ läbi tantsul kaasa müristaksid. Mida pöörasemaks ilm läks, seda kindlamaks kaswas ka Suusikese lootus. Ta teadis, et ta ainult sel juhtumisel oma haruldase lõbustuse karika wõib tühjendada.

Weinid, muusika, tants ja rõõm olid ta täitsa ümber muutnud. Ta põsed õhetasid, tumedad silmad särasid, rind wajus ja kerkis ägedalt. Oleks nüüd mõni noormees temale armastust wandunud — ainuke asi, mida ta tädikese manitsuse pärast kartis — ta oleks sellele andeks annud. Õnneks ei pajatanud aga keegi sõnakest armastusest, kuid ükski ei tantsinud temaga, ilma et oleks kinnitanud, et ta ingel ja jumal olla. Ta ei tahtnud neid kinnitusi küll uskuda, aga pahaks ei pannud ta seda ka mitte. Tantsude wahelõigad ei olnud puudust käepigistustest ja palju-ütlewatest pilkudest. Waltseritantsul pigistas teda nii mõnigi käsi kõwemini, kui walitseja-isand seda oli teinud.

Kui ta janu üle kaebas, pakuti talle selle walgitamiseks õnnetul kombel punsi. Ta rüüpas ja tantsis edasi. Nüüd hakkas kõik tema ümber korraga keerlema. Ta tundis oma pea pöörawat, kuid naeris ainult selle üle, ja tantsis ikka edasi. Warsti läks temal aga süda pahaks. Ta kaebas seda oma kaas-tantsijale, ühele noorele mehele, kes ta siis kohe käe-kõrwal saalist wälja wiis, et neiu kuskil wärsket õhku wõiks hingata. Kartuses, et Suusike kuumast tantsusaalist tulles ennast mitte ei külmetaks, saatis noormees ta esimesesse paremasse kõrwalutappa. Sinna unustatud küünlajupike põles kurwalt laual.

Suusike langes roidunult sohwa äärele. Ta saatja wannutas teda kõigi pühade nimel, et neiu enese riided lahti päästaks, kuna ta ise klaasi wett pidi tooma. Kuid suure segaduses ja kartuses unustas ta wee ära, ja ei lahkunud oma kurnatud tantsija juurest, sest et see enesele ise ei mõistnud abiiks olla.

Pikne müristas ja saalist kostis sellele sekka mühisew muusika. Suusike ja tema awitaja ei pannud taewa ega maapealset muusikat tähele. Saalis ei märganud ka keegi nende puudumist, sest igauks oli seal

lõbustuse karika tühjendamisega kibedasti ametis. Alles tunni aja pärast arwasid nad kohaseks saali tagasi minna.

Suusike ei olnud enam haiglane, ta segas end jälle lõbutsejate sekka. Üks tantsija wõttis ta teise käest. Tema awitaja kadus teiste sekka, Suusike ei jõudnud teda isegi mitte tänada nähtud waewa eest.

Wiimaks tuli tal ometi meele tädikest üles otsida. Rammestanult läks ta tantsusaalist mängutuppa ja juhtus sinna just sel silmapilgul, kus tädikese laua ääres suur kära lahti puhkes.

Teine õnnetus.

Tädi ke oli seni mängus väga õnnelik olnud, pürjermeisteri-herra selle wastu aga väga õnnetu. Önn pööras tädikesele korruga selja. Seda ägedamalt katsus tädi ke siis önn e järele oma poole wöita. Selle pärast oligi Suusike nii unustatud. Artu soldat tegi tädikesele mängus ikka ainult tuska. Oleks Suusike öö läbi terve Waiblingeniga tantsinud, tädi ke poleks seda tähelegi pannud. Ja see oli paha!

Aga kõige pahem tuli alles. Tädi ke uskus, et tema artu soldat oli ja tema ta wälja käis, õpetaja-herra kinnitas aga, et see tema poolt wälja oli käidud. Ägedas sõnawahetuses ei pannud aga lühikese nägemisega õpetaja-herra sugugi tähele, et ta oma parukaga põlewale küünlale ja siis tädikese pidutanule liig ligidale oli läinud. Korruga leegitsesid mõlemad pead.

Ühe silmapilgu olid kõik hirmust kanged ja lasti põleda, mis põleda tahtis. Siis aga rebis tädi ke oma tanu peast ja paiskas ta ettewaatomata kõrwale. Põlew paelaots kukkus pürjermeisteri-herra suurepärasesse parukasse. Seal lagunes tulekahju walgukilruusel laiali. Kui herra Säblein kolme pead nägi põlewat, tõsis ta kohe üles, panf käed pea peale risti, et seega oma pead niisamasuguse kurwa saatuse eest hoida, ja lonkas kiirelt minema. Opetaja-herra ei pannud õnnetust enne tähele, kui põlewad juuksesalgad talle kaartide peale langesid. Ta waatles neid uudishimuliselt kui ennekuulmata loodusnähtust ja silmas siis lae poole, et tulesaju põhjust üles leida. Teiste laudade juurest kargasid mängljad püsti, et õnnetutele abi anda, ehk vähemalt pealt waadata. Keegi ei suutnud sellest aru saada, kuidas kolm pead ühe korruga põlema olid läinud.

Sel silmapilgul astus Suusike sisse. Ta leidis tädikese tanu ja kahe suurepäralise paruka waremed eest. Igaüks kaebas oma kahju üle; Suusike kaebas kõige vähem, kuna tema ometi kõige rohkem kannatada sai.

Pahad tagajärjed.

Teisel hommikul oлд Alam-Sõidus kõik rõõmud ja kurwastused wälja magatud. Tädi ke oli tusane. Tema oleks suured pidud hoopis ära keelanud, sest ikka juhtub siis midagi, mille üle ta pärast kahetsed. Suusike tunnistas aga otsekoheselt, et ta lõbusamat päewa pole uneski näinud, ja tahaks iga päew pulmas käta.

Paari nädala pärast oлд Alam-Sõidus pulmad unustatud, ainult Suusike unistas neist ilmsi ja unes. Pulmadest saadik wajus ta tihti oma föö juures sügawatesse mõtetesse. Ta laskis oma kudumise rüppe

langeda ja mõtles — jumal teda teab, mille peale. Tädikesel oli teraw silm. Ta märkas peagi Suusikese unistusi. Kahtlaselt waatles ta teda esimestel päewadel, siis tegi ta ühest ja teisest Waiblingeni noorestmehest, ühest ja teisest tantsijast juttu. Suusike wastas kõigi küsimiste peale otsekoheselt ja hea meelega. Tädi ke leidis wiimaks, et Suusikesele kõik tantsijad meeldisid, kuid mitte ükski iseäranis. Sellega jäi tädi ke rahule, sest ta teadis, et Suusike otsekohene on.

Kuid paari kuu pärast jäi Suusike haiglaseks juba walutas tal hammas, juba pea ja nii ikka edasi. Waene laps jäi kurwaks, nii et teistelgi teda waadeldes nutt peale tikkus; kuid ometi ei teadnud keegi, mis tal õieti wiga on.

Tädi ke katsus oma pailast kõiksugu lõbusate ja naljakate lugude jutustamisega lahutada. Muidugi wõeti siis ka Suusikese tulewane peigmees kõne alla. Näib ikka nii, et ainult mõte selle peale noortele tüdrukutele head meelt teeb.

Suusike kuulas hea meelega pealt, kui tädi ke abielu paradüüsi kiitis. Esiteks pruutpõlw, siis abielu mesinädalal, siis rõõmud ja kannatused kiigu ääres, lastekaswatamine ja wiimaks wanaema naljatamine ja jäandamine lapselastega.

„Oh, tädi ke,“ hüüdis Suusike, „kõige rohkem meeldiwad mulle kannatused ja rõõmud kiigu ääres. Kui tore on ema olla ja käte peal wäikest ilma tilbadeta inglit kanda. Kui mul ta juba oleks!“

„Jumal hoidku sind! Kõik peab ikka korras olema!“ hüüdis tädi ke kohkunult: „Enne laulatus, siis pulmad ja wiimaks ristsed. Kuid sinnamaale on ikka mõni hea aasta aega!“

„Weel mitu aastat!“ õhkas Suusike tasa ja laskis pea rinnale langeda.

„Enne peab sul ometi peigmees olema!“

„Aga, tädi ke, teie pidite ta mulle ju muretsema. Teie olete seda mitu korda lubanud. Siis peate ka sõna pidama.“

„Siis ei ole sa ise weel mitte walinud? Kas sulle siis ükski Waiblingenis iseäranis ei meeldinud?“

„Teie olete seda juba nii tihti pärinud. Andke mulle, keda teie aga tahate, kuid — ilus peab ta siiski olema.“

„Küll ma selle eest juba muretseen. Sul ei tarwitse millegi üle kaewata.“

Tädile meeldisid need jutud väga. Tal oli siin tähtis osa ajada, nimelt — tütarlaps mehele panna. Tädi ke kaalus ja harutaski juba tõsiselt, kes küll Suusikesele kõige kohasem ja temale ka kõige meelepärasem oleks. Walik wiitis aga aega, — oli ju waja kirjateel kõiksugu teateid koguda. Enne, kui otsus kindlaks määrati, muutus kõik ümber. Suusike oli õnnelikuks emaks saamas, aga — ilma peigmehega.

Kõik tagurpidi.

Wiimaks otsustati ometi arst linnast kutsuda, sest Suusikese terwislik seisukord näis ikka pahemaks minewat. Armsa lapse nägu kahwatas ikka enam ja enam.

Arst arwas küll ühte ja teist, aga haigust kindlaks määrata ei suutnud ta kaua aega. Alles paari kuu pärast astus ta korra julgelt tädikese ette ja ütles:

„Kõhtlust enam ei ole. Nelul on head lootused emarõõmude peale.“

Tädike Rosmarin sattus selle seletuse järele niisuure äritusesse, et ei teadnud, kas minestusesse langeda, tohtrile kõrwakiliu ta häbematus eest anda või ta halspe üle ainult naerda. Kuid ta ei teinud midagi, waid jäi ülestõstetud käega, lahtise suuga ja kangete silmadega tohtri otsa wahtima. Teisel silmapilgul kogus ta ennast ja wiskas tohtriherra kõige wiisakama häbematusesega uksest wälja.

Arst aga, tubli ja hakkaja mees, kes hästi teadis, et naise sõnal kestwat wäärtust ei ole, palus tädikest enne arsti äraneedmist Suusikesega mõne tõlse sõna rääkida. Ta tahta teisel päewal jälle Suusikesese seisukorda järele katsuda.

See tõsine sõna tuli ikkagi rääkida.

„Tead sa, mis see narriker arst sinust tõendab?“ küsis tädike widewikul Suusikesega käest.

„Mitte sugugi!“ wastas Suusike.

„Sina saad emaks.“

„Tõesti?“

„Mitte nii, Suusike. See inimene on petis!“

„Ega tea midagi, tädike, sest see on mulle endalegi nii ette tulnud. Kuid ma ei teadnud siiski kindlasti. Kui tema aga seda ütleb — —“

„Tühi kõik. Ma usuksin ennemalt, et taewas sisse langeb. Kuidas see siis üleüldse wõiks olla. Tühi jutt muidugi.“

„Seda ma nüüd küll ei tea. Ma arwan aga, tädike, et teie seda seletada mõistate.“

„Sul ei ole armastajatki?“

„Seda küll ei ole.“

„Ka ei ole sul mingit lähemat läbikäimist mees- tega?“

„Muidugi mitte.“

„Siis usun ma, et sa ennast seal äraneeatud pulmas hukka saatsid. Mina soowiksin, et meie kunagi sest pulmast poleks kuulnudki. Ei oleks seda pahandust mu tanuga ka mitte olnud.“

„Mina usun seda ka. Teie teate, ma olen sest teile rääkinud, tädike, et mul tantsu ajal süda pahaks läks. Ma läksin kõrwaltuppa. Üks noormees saatis mind.“

„Sa olid kahtlemata kuumaks aetud. Andis ta sulle wast ehk külma wett juua?“

„Ei, ta rääkis küll sellest, kuid ei teinud seda ometi mitte.“

„Ehk wiis ta sind wälja külma õhku kätte? Wõi akna alla, kus tuul tõmbas?“

„Ei,“ ütles Suusike, ja seletas tumedalt ja sõnaohtralt, kuidas noormees tema eest oli hoolitsenud. Tädike Rosmarin kuulas edasi ja ikka edasi. . . Korraga lõi ta kaebawa õhkega käed kokku ja hüüdis: „Sa õnnetu, siis oli mu hoiatus asjata!“

„Aga, tädike, te olete ju wäga äritatud!“

„Seda ma usun!“

„Tädike, rahustage end ometi. Õnnetus ei ole ju ometi nii suur!“

„Ah mitte suur, sa õnnetu hing, mitte suur!“

Tädike Rosmarin oli tõsiselt meelt heitmas. Ta rääkis häbist, seltskonnast wäljaheitmisest — Jumal

teab, millest ta kõik ei rääkinud. Ometi pidi ta enesele tunnistama, et ainult ta ise kõiges selles süüdi on. Ta oli Suusikesese liig suures teadmatuses üles kaswanud. Suusike oli eksiteele sattunud, ilma et ta seda teed oleks tunnudki.

Mõne päewa pärast pidi tädike ennast rahustama — kõik nutt ja hädaldamine ei muutnud asja teistsuguseks. Selle juures pidi ometi igauks tunnistama, et Suusike weel niisama süütu on, kui enne patulangemist.

Tohtri-herralt paluti haawamine andeks ja saladus, mille ta ära arwanud, tunnistati tõeks. Ta pidi juba edasi aitama.

„Et see ometi minule juhtus! Minule, minu majas, minu perekonnas!“ hädaldas tädike. „Kõik kord on otsas, kõik tagurpidi. Weel mitte pruutki ja juba lapse ema — see wiib mu hauda.“

Hauda ei wilmud see tädikest ometi mitte. Tal oli raudne terwis.

Protsess.

Kõige suurem mõistatus jäi weel teadmataks. Suusike ei teadnud nimelt kuidagi ütelda, kes tema eksitaja oli? Kirjelduse järele oli ta noor mees, kahekümne- või kahekümnewilie-aastane, wäga hea tantsija, sinised või rohelistes riided olid tal seljas, walge pesu jne. Tädike tegi oma pailapsele kibedamaid etteheiteid: „See käib, see jookseb ringi, ilma et millegi eest hoolitseks. Just kui loomad põllu peal!“

„Selles on sinu kaswatusewiis süüdi, tädike!“ hüüdis õpetaja-herra, kes kaastundmusest ja õigusetundest Suusikesese poole hoidis. „Mina olen küll süütuse sõber, kuid igal ajal on oma mõõt ja piir. Eewat paradiisis hoiatati, talle kirjeldati kurjatundmise puud ja näidati see näpuga kätte. Seda pole sina aga mitte teinud. Süüdi oled sina, kannatama peab aga Suusike. Aita temal häda kanda, see wähen- dab sinu süüd. Usu mind, tädike, on niisugune süütus olemas, mis patu algus on; sellepärast wõib aga ka teadmatuses just pattu teha, mis täielise süütuse tunnistaja ongi.“

Tädike ei jätnud oma wennale küll mitte õigust, kuid endale pidi ta tunnistama, et õpetaja-herral õigus on. Aegamööda hakkas ta Suusikesega jälle paremini ümber käima, wiimaks muutus wahekord endiseks. Kõik oma püha wiha pööras ta tundmata eksitaja peale selles neetud pulmas.

Opetaja-herra, niisama ka walitseja olid iga päew linnas rahurikkuja nime õngitsemas. Alam- ja Ülem-Sõidu hingekarjane tuli iga kord tühjalt tagasi, sest et ta harilikult ära unustas, mispärast ta linna oli läinud, ehk kui see tal meeles seisis, siis unustas ta otsitawa isiku pea-tundemärgid ära. Seda õnnelikum oli isand Säblein — temal oli aga ka kõige peenem ja täielikum kirjeldus saladusliku nooremehe kohta. Suusikeselt oli ta nii palju tundemärka wälja uurinud: lohuke lõuas, juuste ja silmade wärv ja läige, neli sõrmust kiwidega, põsehabe jne., nagu see neid wähegi weel mäletas. Tundemärkidest puudust ei olnud. Säblein uuris kõik nooredmehed Waiblingenis, kes pulmas olid käinud, ükskhaawal läbi — kuid ükski neist ei wistanud kirjeldusele. Seega pidi ta küll

wäljastpoolt Waiblingenit olema. Wäljastpoolt oli aga ainult kaks külalist pidul olnud: üks wana herra aktsiisi-inspektor lähemast piiriäärsest linnast ja parun von Malzeni kahekümnesaastane poeg. Parun von Malzen elas oma mõisates kolme wersta kaugusel Waiblingenist. Kõik tüdrukud, kes paruni-herraga tantsisid, wõi mitte ei tantsinud, mäletasid väga hästi lohukest lõuas, põsehabet jne. Isegi sõrmuseid mäletasid nad. Mõned kinnitasid, neid olnud neli, wiis, mõni jälle, neid olnud seitse. Kaua otsitud isiku nimi oli siis käes. Asjaolu oli seda kindlam, et apteekri-herra küürakas tütar, kes mitte ei tantsinud, oli näinud Suusikest noore paruniga ühe tantsu ajal wälja minewat.

Tädike oli waimustatud leidusest ja ühtlasi ka sellest, et kõige õnnetuse tooja parun oli. Kohe kutsuti perekonna koosolek kokku ja kirjutati sealsamas kiri, milles noort parunit, herra Pompejus von Malzeni, wiisakalt Alam-Sõitu paluti. Olla waja väga hädeliste asjade üle läbirääkimisi pidada.

Saadik läks ja tuli tagasi. Neliteistkümmend päewa läks mööda. Ei mingit kirja ega ka parunit.

Tädike oli suuri plaanisid oma tulewase parunist-sugulase kohta teinud. See hoolimatus tegi teda aga tusaseks. Peeti uus perekonna koosolek. Otsustati isand Säblein saadikuna Malzenisse saata. Kui noor parun peaks wastu tõrkuma, siis tehti Säbleinile ülesandeks wanale parunile asi ilusti ära seletada. Iga tahes pidi ta aga laulatust, nii kiiret kui võimalik, nõudma.

Walitseja-isand wiskas ennast mõnusalt ülemmaksunõuniku emanda sõiduriista ja sõitis, wanem sulane kutsariks pukis, Malzenisse.

Rahutu kannatusega ootasid kõik walitseja tagasitulekut. Kõik tundsid ta kõneosawust väga hästi, nii et nad sugugi poleks imestanud, kui walitseja-isand wangistatud Pompejus von Malzeni Suusikese jalge ette oleks toonud.

Wiimaks tuli ta, kuid üks. Ta tõi wastuse, kuid kõige halwema, mis olla wõis. Noor parun oli nimelt Malzenist Venetsiasse sõitnud. Wanal herral oli podayra, ja walitseja-isanda teated ajanud ta nii wihaseks, et lubanud walitseja koertega wälja puretada, kui see weel kord julgeks niisuguse lobaga tema ette ilmuda. Walitseja-herra oli siis tooni muutnud ja paruni lubanud kohtulikule wastutusele wõtta. Wihale äritatud parun annud siis niipalju järele, et lubanud oma pojale kirjutada. Kui see kaebtused õigeks tunnistab, maksab ta kahjutasu wälja. Laulatusest ja sellesarnasest kraamist ei wõi juttugi olla. Ja kõige wiimaks mingi walitseja-herra kogu selle kupatusega kus kurat jne. (Järgneb.)

Etig nõudlik.

Ajakangelane: „Ma olen juba kümme afeainet üles leidnud, wiis kuud niisulaewa tulekut ettekuulutanud, wiiekümnele inimesele nende tulewikku selgelt näidanud, aga weel pole mu nime ükski ajalehetöötaja awaldanud!“ Osoi.



Rahwawäe komisjonis.

Komisjoni esimees: Kuulutustes oli ometi öeldud, et peate saapad, riided ja kolme päewa moonakaasa wõtma. Teie tulete aga pastaldes ja ilma moonata.

„Nekrut“, kelle isa kolme talu peremees: Egas nüüd mind saagi wastu wõtta — olen perekonna ainuke toitja ning pealegi waene, nagu ise näete.

Üks lugu.

Jutustus sõjawangist.

Ma lamasin alles koikgas ja kõrwetafin Ingliise wabatahtliku käest ostetud piibus kahtlast sõklapuru, mida sakslased teadmata põhjusel oriendi tubakaks nimetawad, kui adjutandi teener kajuti-uksest sisse puges.

Kosta istus wäikse raudahju ääres, walwas keewa teekatla järele ja mängis suupillil „Torreadooride“ marsši. Ta on mustlane, kuid nimetab end ise puhtawereliseks rumeenlaseks. Kui ja teda wahel, ka naljapärast, mustlaseks nimetad, hakkab ta midagi õige ägedalt Rumeenia keeles seletama, millest ja oletada wõid, et ta ju wäitega põrmugi nõus ei ole. Hea muusikaand on tal ja kuulmine. Sa wõid talle ükskõik misugust meloodiat ette laulda ehk wilistada, ta mängib suupillil kohe järele. Kui rumeenlased meie laagrisse tulid, tolgendas ta päewad läbi kõogi ümber, mängis omatehtud mandoliine taolisel keelpillil algupäraseid helitõid ja sai selle eest kokalt tihtilugu ülearuse kulbitäie supiwedelat. Et tal väga tüüpiline nägu ja kena keha muskulatuur oli, siis

wõtsin ma ta laagri komandandi loaga oma juure poseerijaks. Talle määrati kahekorone supiportsjon ja ta wabastati igasugusest muust tööst. Sest ajast elas Kosta mu juures. Ta oli oma osaga täiesti rahul. Me saime kaunis hästi läbi. Amaratel talweõhtutel laulis ta mulle Rumeenia rahwalaule ja mängis mandoliinet, ehk seletas oma kodusest elust ja sellest, kuidas rumeenlased uueks aastaks taari walmistawad. Aga wõib ka olla, et ta midagi muud seletas, sest ma sain ta jutust õige wähe aru, ehk ma küll kõige hingega aru saada püüdsin ta juttude tõsist sisu. Igal juhtumisel aga saawutasin ma ta seletusest niipalju, et kõõk Rumeenia keeli „pukatare“ on — wõi midagi sellefarnast. Üleüldse on see Rumeenia keel weider ja ei wõi öelda, et ta just iseäranis suurt lugupidamist suudaks äratada. Nii on näituseks „palaw“ Rumeenia keeli „kalt“, kuna Saksa keeli „kalt“ jälle „külm“ on; „puhas“ on „kurat“ ja wesi „apa“, ja on weel palju niisuguseid sõnu, mis sind ilma punastamata ei luba ühe mõistliku Eesti daamiga Rumeenia keeli pikemat juttu ajada.

Peale selle, kui ma kõhuküsimuse enam-wähem jaatawalt ära olin otjustanud, läksin ma komandantuuri adjutandi juure. Karaulimees ei tahtnud mind wahimaja juurest ilma sellekohase lubakirjata läbi lasta. Puistasin kõik oma Saksa keele tagawara päewawalgele ja suutsin, sellele weel mõjuwat miimikat abiks wõttes, tunnimehele lõpude lõpuks selgeks teha, et ma oma eesmärgiks mitte ei ole wõtnud täna kell weerand üks komandanti käsigranaadi abil siit ilmast ära toimetada, waid et ma pildimaalija olen ja adjutandi juure pean ilmuma, kes mulle tööd annab, mille eest ma, wõib olla, mõne ülearuse kanika leiba saan, sest ma olen wang ja, nagu sa ise näed, elawad wangid nagu Türgi pühad mehed — neil ei ole muud kui piip ja tühi hing, ja sa wõid ise ka eluaeg wangi langeda, ja üleüldse on kõik niisugused worminõuded lollid, sest waata ikka inimese peale ka ja rehenda asjaolubega. Sest sa oled kultuuriline sakslane, aga mitte mõni huntukslane.

Pärast olime sellesama tunnimehega head sõbrad ja ma wõtsin talle tihtipeale wõimatumaid lugusid Siberist ja Põhja mere ääretelst maadest.

Adjutant tahtis oma wennale, katoliku ksendfile, sünnipäewaks midagi erakorralist kinkida ja arwas selleks kõige kohasema oletat koopia Andrea del Sarto „Madonna“. Mulle meeldis küll rohkem Ferruzzi oma, kuid adjutant oli klasikalise kunsti austaja ja arwas Andrea del Sarto „Madonna“ rohkem oma hinge nõuetele wastawat leidwat, kui wõrdlemisi modernses Ferruzzi omas. Ma wastu ei waielnud ja lubasin kõik oskuse ja tahtejõu kokku wõtta, et koopia wääriline laaks oma suurele ülesandele.

„Madonna“ pidi elusuuruses saama. Et laagris sellekohast sünnist ruumi ei olnud, siis pani adjutant ette linnas tema korteris töötada.

Ma olin nõus, sest see oli mõnus waheldus igawale ja üksluissele laagrielule.

*

Adjutant elas linna keskel elawamal uulitsal ja ta korteriks oli terve labürint enam-wähem maiferrikkalt dekoreeritud tubasid. Ta oli alles poisimees, eraelus advokaat, kogunud wiinatundja ja lõbus natuur. Tihtilugu laulis ta, wastawas meeolus olles, traditsioonilisi üliõpilaste laule, iseäranis näis talle meeldiwat laul naiskelnerist:

Sel naiskelneril on kõrge wõlwis rind,

Igal ajal walmis ta suudlema sind.

Terwe ilm fideel, terwe ilm fideel,

Terwe ilm fideel, fideel!

Ükskord näitas ta mulle päewapilti, mis teda kujutas õllelaua peal pudelite ja klaaside wahel pea peal seismas, kuna teised üliõpilased ümber ringi istusid, worstiid suus, ja mingisuguste iseäraliste mänguriistade peal mängisid. Sealjuures lõi ta sõrmega nipsu ja, mõista andes, et see worstiide kohta käib, ütles õhates: „Ja, möödas on need ilusad ajad!.. See äraneetud sõda, see äraneetud sõda!..“

Ma asusin saali kõrwal olemas wäikeses rohelises toas tööle.

Adjutant läks harilikult hommiku warakult juba laagrisse ja terve päewa läbi olin ma üksinda kodus.

Esimesed päewad läksid kaunis ruttu mööda, siis aga hakkas igawus ennast tunda andma. Ka ei pakkunud töö mingit iseäralist huwitust. Et wähegi waheldust luua, hakkasin ma tubasid mööda kolama, läbi waadates ja järel uurides kõike, mis huwitust äratada suutis. Ja ma pean tunnistama, et ma palju sellesfarnast leidisin. Esiotsa jättis adjutant mulle igapäew teatud arwu paberossijid tarwitada, pärastpoole unustas ta aga tahes wõi tahtmata tihtilugu seda tegemast ja siis olin ma sunnitud oma kirge tema sigaritega kustutama. Ükskord juhtus wäike nali. Tubasid mööda kolades ja oma uudishimule rahustawaid aineid otsides leidisin ma karbitäie suurepäraseid paberossijid. Et mul suitsuhimu kulminatsiooni punktini oli tõusnud, selle peale waatamata, et ma hommikul kaks puhweti pealt leitud sigariotsa ära kõrwetasin, tegin ma endale ettepaneku neid paberossijid lahkest tarwitada. Peale wäikest kõhklemist olin ma ettepanekuga nõus. Kuid karp oli banderolliga kinni ja iseäralise wahapaberist ümbriku sees. Ei olnud midagi parata, pidin banderolli lõhkuma — tuleb mis tuleb, mõni asi! Nii tarwitasin ma neid paberossijid mõne aja. Ükskord tuleb adjutant mu juure ja ütleb, et ma need paberossid, mis peegli all wäikse laua peal on, ära tarwitada wõin. Ma tänasin ja ütlesin, et wõtan selle ettepaneku rõõmuga wastu. Kas ta teadis, et karp juba peaaegu tühi oli, wõi tegi ta selle ettepaneku lihtsalt heasüdamluse pärast, ma ei tea, kuid arwan, et esimesel põhjusel oletada õigem on. Ma ei hakanud ka ennast Jugugi wabandama, ega asjade seisukorda selgitama. Pole minu asi. Ma olen wang ja mulle

on kõik niisugused suureilma wiisakused ja aumehelised traditsioonid wõõrad. Kui ja muga ümber käid kui wangiga, siis olen ma ka nii kui wang olema peab. Kuid kõige selle peale waatamata laime me adjutantiga wõrdlemisi hästi läbi. Ta oli suur kunsti austaja ja tundis kaasa kunstipüüetele oma lahja keha wiimase ergukiuga. Juba koolis käies oli joonistamine teda sügawalt huwitanud ja juba siis oli ta tunda saanud, et kunstipõllul töötamine juuri ohwrid nõuab ja väga raske on. Kord oli ta kõike oma osawust tarwitusele wõttes isa äles joonistanud ja selle eest ilma jõulukingitusega jäänud, sest et isa kunsti hindamises täielik profaan olnud ja tema soowist hoopis wastupidiselt aru saanud.

Ühel ilusal kewade päewal, kui mul töötamiseks energia täiesti puudus ja magamisest ka midagi wälja ei tulnud, sest et kõrged ruumid külmad olid, nagu kabelikeldrid, istusin ma aknalaua peale ja hakkasin uulitsal woolawat elu silmitsema. Päikse kiired tormasid jõuliste wihkudena kõrgetest akendest tupp, poseeritud aknalauale sooje, rõõmsaid kwadrate joonistades ja jarama pannes tolmukibemeid, nagu smaraagdi ja rubiini udu wihma.

Oli mõnus laiselda.

Uulits oli kitsas, kuid elaw.

Otse üle uulitsa, wanas gootistililises kiwimajas, oli Busenitzi briketiäri kontor. Suured kõrged aknad olid ilma mingisuguse eesriideta ja wõis takistamata näha, mis tubades sünnib.

Keskmise akna all töötas naisterahwas kirjutusmasinal. Ma jäin teda üksikilmi waatlema. Ta oli täiesti oma tööle andunud. Wäledad wäikesed sõrmed salwajid masinat, nagu kiired walged sifalikud ja pilk oli nagu seoiud sõrmede tegewusega. Kui ta ometi kord pea üles tõstaks, et ma ta nagu täielikult näha wõiksin. Ma awasin sifemise akna poole, istusin aknalauale ja hakkasin akna eesriidega mängima, jeda edasi-tagasi liigutades. Wiimaks tõstis ta pea üles ja waatas. Ma waatasin talle otse silmi. Ta laskis silmad maha ja pidi jälle töötama hakkama, kuid waatas järsku uuesti. Mul oli Wene sõdagi munder läikivate wäsknööpidega seljas ja ma püüdsin ennast wõimalikult täies hülguuses näidata. Ma tõusin püsti ja jäin käed puusas ükskõikse pilguga alla uulitsale waatama. Ma püüdsin oma näole wõimalikult ilusat, walwawat ja tündinut ilmet anda. Just kui ei huwitaks mind see suure linna uulitsaelu põrmugi. Ma olen seda küll ja küll näinud ja see ei awalda mu peale mingit mõju. Nagu kogemata tõmbasin ma käega juuksesalga otjaette ja waatasin oma kuju wargi aknaklaasi peeglist. Sellega täiesti rahul olles, wõtsin ma taskust paberostitooši, seal juures wana wäksõrmust wõimalikult päikse käes särada lasta püüdes ja panin aeglaselt paberostsi põlema, tikku hooletu shestiga kõrwale, laua peal olewasse tooši wisates. Saagu aru, et ma mitte mõni lihtne wenelane ei ole, waid

intelligent läbi ja läbi. Siis lasksin ma, nagu kogemata, pilgu üle wastas olewa akna libiseda. Naisterahwas töötas hoolega edasi. Asjata oli minu figureerimine. Ta ei näinud kõiki seda. Ma lasksin magamisestuppa peegli alla, kontrollleerijin oma wälimuse igakülgselt üle ja ilmusin siis uuesti akna juure. Naisterahwas hakkas tihedamini minu akna peale pilkusi wiskama: esiti nagu kogemata ja pealiskaudselt, pärast aga ikka julgemalt ja uuriwamalt. Ma tegin, nagu ei paneks ma seda tähelegi, kuid püüdsin ise igakülgselt intelligendina ja iseäralikuna esineda, — wõtsin uuri taskust ja hakkasin seda, asja eest teist tagant, üles keerama, ehk wõtsin taskuraamatu ja hakkasin sinna sisse kirjutama, kulmuji kortsu tõmmates ja käit mõttes pea najale toetades, ehk tõin raamatukapist mõne kohuka raamatu ja hakkasin seda sorima, teha püüdes igawat nagu, nagu oleks see kõik mulle juba ammu tuttaw, loin wiimaks raamatu hooletult kokku, haigutasin ja jäin tarka nagu teha püüdes, oma eite ühe punkti peale waatama.

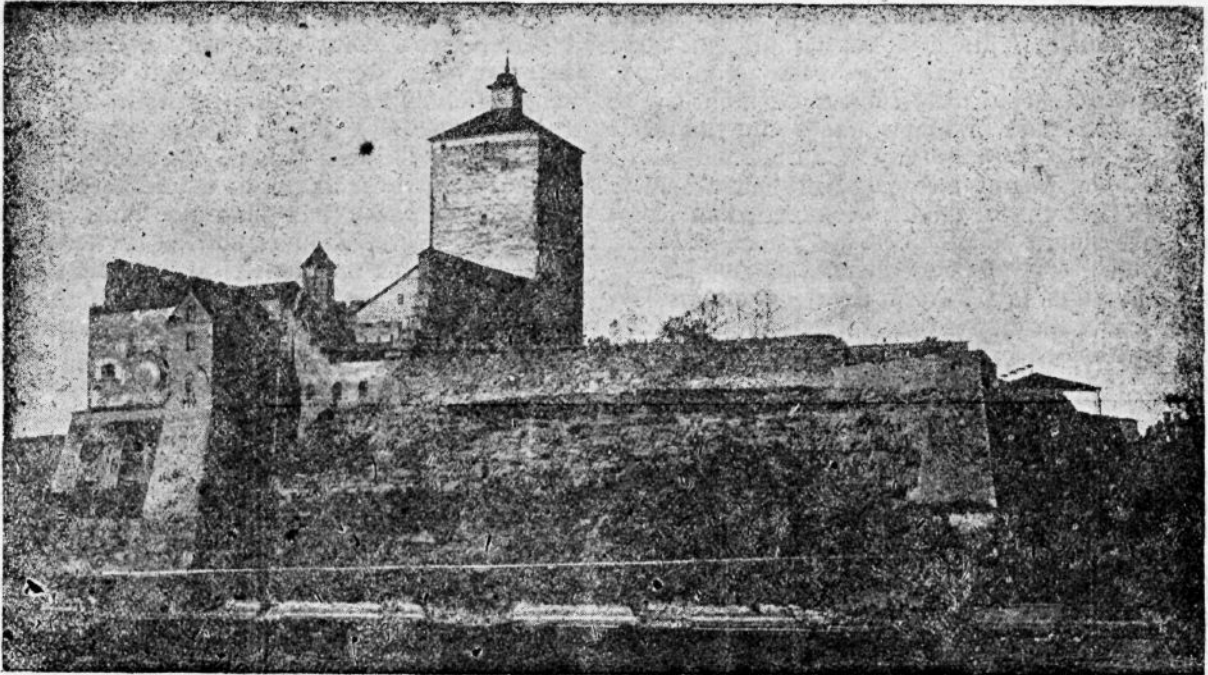
Et ta mitte ei mõtleks, et ma ehk adjutandi juures toapoisiks olen, tõin ma molberdi just akna alla ja seadisin nii, et ta seda nägema pidi. Teadku nüüd, mis mees ma olen!

Kui läheduses olew tornikell üks kōi, tõusis ta üles ja hakkas paberid korradama, tihhilugu pilkusi üle uulitsa wisates. Ma sain aru, et ta lõunale minema walmistab. Ma wõtsin palitri ja hakkasin, kogemuserikkaid liigutusi teha püüdes, laia pintsliaga tagaplaani wõopama, just nagu ei teaks ma, et mu järele walwatakse. Enne äraminekut tuli ta weel akna alla, kollaseid nahkindaid kätte tõmmates ja hakkas paberite hulgast midagi otsima. Ma sain väga hästi aru selle tegewuse tõsijest põhjusest: ta tahtis näidata, et ta ära läheb ja waadata, kas ma talle järele piilun wõi ei. Kui ta toa sügawusesse kadus, wiskasin ma palitri kõrwale ja astusin akna alla. Ta tuli pikkamisi trepist alla ja jäi lahtisele eesuksele seisatama, ikka weel kinnast kätte tõmmates.

See oli ilus kõrge naisterahwas, maitserikkas moodjas kewade ülikomas. Kui ta ümber waatas, surus ta silmad pea täiesti kinni ja mulle tuli tahimata kujagil pildil nähtud Salome meele. Ta seisatas silmapilgu, waatas siis järsku pead selga lüües üles minu akna peale ja hakkas, wallatult puujadega õõtsutades, uulitsat mööda alla sammuma. Ma tegin akna lahti ja waatasin talle järele. Uulitsa ristil laskis ta möödaminija oma ette ja waatas siis järsku tagasi. Ma ei näinud ta näo ilmet, kuid ma tundsin, et ta muigab.

Siis pööras ta nurga täha.

Ma tõmbasin akna kinni ja hakkasin tuba mööda rutuliste sammudega edasi-tagasi käima. Jga kord, kui ma ümber pöörasin, hüppasin ma üles ja loin endale laksatades põlwe pihta. Siis laskin ma saali, kus Goethe brongsiist büst seisis, laskisin talle sõrmega nipsu nina pihta ja laulsin ise, ühe jala pealt teise peale hüpatades, peenikeste kriiskawa häälega:



Rootsiaegne kindlus Narwas.

Kelner võttis koldest kulbi,
 Wälja wiskas Taras Bulbi,
 Oh ja wana pime Saul,
 Tee üks põrguwalu laul. . .

Läksin siis wiimaks peegli ette, panin adjutandi summadani endale pähe ja hakkasin, suud wiimase võimaluseni lahti ajades, naerma tasase, kähisewa häälega.

*

Teisel päewal olin ma waremalt seal kui harilikult. Adjutant magas alles. Ma ütlesin, et tahan pildiga rutemini lõpule jõuda ja tähendasin muu seas, et ma eila ühe suurepäralise reproduktsiooni Dolce „Kristusest“ leidsin. See pilt on midagi wäärt, huwitab mind väga ja ma tahaksin hea meelega sellest koopia teha.

Adjutant oli sellega nõus ja ütles, et ma tema juures niikaua töötada wõin, kui ma tahan, ainult, ärge ma aga ennast liiga tihti aknast näha lasku, see wõida soowimata jekelduigi tuua, sest et wangid kõik põllu ja muude riigile kasutoowate tööde peal peawad olema, kuna aga niisugune asi, nagu kunstikumardamine ja muud sarnased ilusad teod, kõrgemate wõimukandjate poolt suuremat kiitust ei leia.

Ma lubasin, asja seisukorrast täiesti arusaades, sellekohaselt talitada, mis adjutanti rahustas ja ta kahlilused kaotas. Et talle näidata, et wälimine ilm mind põrmugi ei huwita, kolisin ma oma molberdi toa kaugemasse nurka, nii et sinna ka wastas olewatest akendest keegi näha ei wõinud.

Kuid see oli ainult seniks, kui adjutant kodus oli. Niipea kui ta läks, jätsin ma pintsliid rahule ja istusin akna alla. Naisterahwas oli juba kontoris ja töötas hoolsasti masinal. Ta ees aknalaual oli kimp wärskeid sirelid.

Kui ta mind silmas, jooksis ilus muige üle huulte, kuid kohe pööras ta pea ära ja hakkas kellegiga, kes selja taga laua ääres töötas, rääkima. Ma võtsin albumi ja hakkasin joonistama. Ta sai aru, et ma teda joonistan. Ta laskis pea maha ja närts huultega muiget. Siis nihutas ta sireli kimbu oma näo ette. Ma wiskas albumi aknalauale ja püüdsin näole kurba ilmet anda. Ta waatas sirelikimbu tagant ja ta silmad naerjid.

Wäledad olid need silmad, nagu wäiksed linnud ja päike wilkus neis kui kuldne putukas.

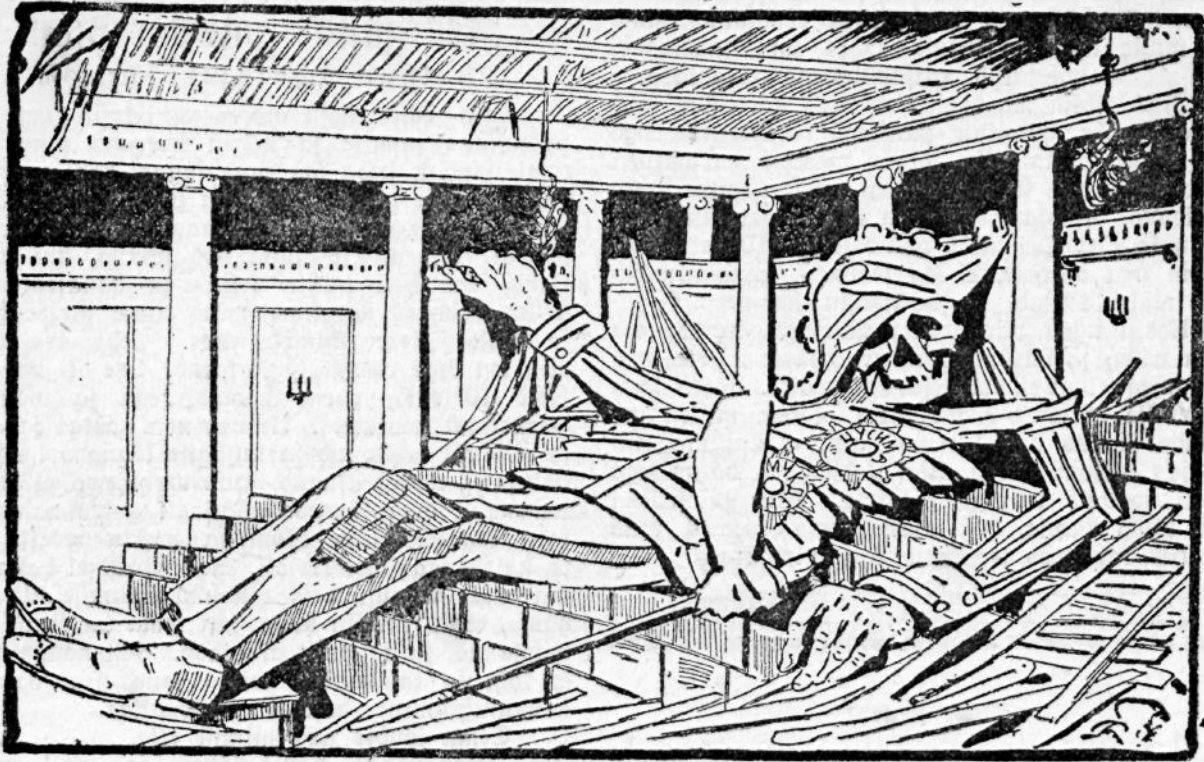
Ma ei suutnud ennast sugugi sundida akna alt lahkuma ja pintsli kätte wõtma.

Ja kui ma puhk-puhult minutiks akna juurest lahkusin, siis ainult selleks, et peegli alla minna ja pilku üle oma kuju lasta. Siis tuln ma jälle tagasi.

Wahel tõusis ta püsti, litsus enese wastu akent ja jäi mu otsa waatama uuriwalt, kelmikalt, kuni me mõlemad muigama hakkasime. Siis pööras ta pea ära ja hakkas teistele seletama, nagu oleks ta uulitsal midagi naljakat näinud ja selle üle naernud.

Wahel läks ta teise akna all töötawa nooremehe juure ja pillas selle paberid kõik laiali, nagu midagi otsides ja sellega noortmeest segades. Siis võttis noormees tal käest kinni ja hakkas

„Püha Wenemaa“ waremetel.



Bürokraat, keda Tsusima ja Mukden, Brest-Litowsk ja Lenin jalust maha rabanud, unistab ikka weel enda uuesti „jaluseadmisest“ „pühal Wenemaal“.

Julepeaga väikeste sõrmede pihta lööma. Ta naeris ja püüdis ühtlasi kannataja nagu teha, mind wargi pilkudega riiwates. Ma sain aru, et ta mind äritada tahab. Niisugusel juhtumisel pöörasin ma igakord näo ära ja tegin, nagu ei näeks ma midagi, mis seal sünnib. Ehk pöörasin demonstratiivselt selja ja ei waadanud tükil ajal aknast välja. Kui teised kõik lõunale olid läinud ja ta üksi oli, tegi ta akna lahti, laskis enese kaugele üle akna kummargile ja waatas uulitsale. Tal oli lahe rinnapealne bluuseväljalõige ja siis paistisid noored arad rinnad walge särigi tagant täiesti. Ta teadis seda, ja kui bluuse kummardamise juures küllalt alla ei libisenud, siis püüdis ta seda nägemataalt õlgade kehitamisega sünnitada. Ma liitusin oma õgawa otseajalise vastu aknaklaasi ja neelasin seda ilusat kogu terve oma olemusega.

Kui ma õhtul koju läksin, tegi ta akna lahti, seesolijatele näidata püüdes, nagu tahaks ta akna küljes olewat kraadiklaasi waadata, kuid ma sain aru — ta waatas mulle järele.

*

Kahe esimese päewaga olin pildi kallal rohkem ära teinud, kui viimase nädali jooksul. Adjutanti näis see asjaolu weidi kahtlema panewat. Ma wõisin kõik lõõksõnad tarwitusele ja pikka ning iseendale ja ka temale arusaamata seletust an-

des kunstinduetest üleüldse, ütlesin, et pilt üleüldistes joontes juba walmis on, kuid detailide läbiwiimine on palju raskem ja nõuab rohkem wiilimist ja ihumist. Kopeerida ei ole suurem kunst, kuid koopia ja koopia wahel on ka oma waike wahel, ja on juhtumisi olnud, kus koopia algsu-pärase parem on. Sellepärast ei maksa mitte pearahku panna selle peale, et koopia võimalikult ruttu walmis saaks, waid et ta võimalikult hea ja kunstinduetele wastaw saaks. Sellega oli adjutant põhjusemõtteliselt nõus.

Kuid kõigi nende seletuste peale waatamata ei tahtnud tõsine tööhimu end ka kõige vähemal maasstaabil awaldada. Et aga näidata, et ma töötanud olen, wõõpasin ma tagaplaani peaaegu iga päew uuesti üle, sest see oli kerge töö ja tarwitas ainult mõne minuti. Adjutant aga wõis õhtul koju tules ja pilti filmates näha, et wärw wärske on — tähendab: pildi kallal on töötatud...

Ma tegin laagri inspektorile waikse maastiku ja sain selle eest riiekaidast tuliuue Wene kaardiwäljase mundri, sinise krae ja kollaste warukapealsetega. Sellele õmblestin ma uued läikiwad wafknööbid ette, nii et see saklastele midagi emmenagematad oli ja suurt furoori sünnitas, nii linnas kui ka laagris. Üleüldse püüdsin ma oma wälimust igakülgset kaunistada. Rätsepa-töökoja

juhatajale tegin ma päewapildi järele ta naisest portree, mis küll sarnane ei saanud ja mille eest naine talle küll wiist juttu ei ajanud, kuid mis mulle aga wõimaluse andis oma garderoobi moodsalt walmistatud ratsapükstega rikastada.

Siis lasin ma endale wurrud kaswada, kuid et nad wähe huwitust pakkusid, ajasin ma nad ära, ainult nina alla kahte wäikest karwatutti jättes. Kui aga ka see kellegi poolt heakskiitmist ei leidnud, otsustasin ma näo täiesti paljaks ajada ja ainult kõrwade äärde pakid jätta. Warsti jõudsin ma aga otsusele, et ka see mu fassaadi mõjuwust wähe tõstab, ja häwitasin ka need.

Kosta käest pärisin ma ühtelugu, kuidas ma wälja näen, ja kas ma naisterahwaste juures oma wäljumusega lugupidamist suudan wõita. Kosta hakkas mulle igakord pikka juttu ajama, millest ma lõppude lõpuks niipalju aru sain, et kui ma Rumeenias oleksin olnud, siis oleksin ma daamidega täiesti wabalt wõinud talitada. Mis ta sellega õieti õelda tahtis, jäi mulle arusaamataks, kuid igatahes rahustas see mind teatud määran.

(Järgneb.)

Turu teated.

Waatomata selle peale, et leib hagamane, on selle hindu tõstetud. Nagu kuulda, tõuswat selle tagajärjel ka sõidumoorimeeste faks.

Wiimase lume ajal on jahkimine iseäranis rohke. Iga päew tuuakse turule jäneseid, suuremalt jaolt kahejalgsid, ja praadimiseks nad ei kõlba. Peaasjalikult õllepruulimise pealt tabatud.

Seebipuuduse tõttu ei tunnista enam suur osa inimesi wanašona: „Käsi peseb kätti“.

Uulitsatel on moodis paberosidemuük. Kuuldawasti tahtwat mõned Eesti ärimehed kapsalehtedest eht Eesti tubakat tegema hakata. Tulewat odavam.

Turunaised teawad rääkida, et walitsuse ringkondades mõte on lund tšhekiga andma hakata. Kottide puudusel wõiwad inimesed lihtsalt suu taewa poole lahti hoida. Selleks saadetawat taewataadi juure saatkond hindade järeleuurimiseks ja teatud wolituste saamiseks.

Pastaldest olewat suur puudus. Maamehed minewat, näe, kõik pastaldes sõjawäekomisjoni. Kas neile kasetohust wiiskudest ehk paljastest jalgadest küllalt poleks olnud!

Oswi.

Meie aja wõbrastemajas.

Wõbras (kelnerile): „Noh, ja millal toote siis pannkookisid?“

Kelner: „Teie teenistuses!.. Nisulaew jõudis minewal nädalal Tallinna, peale selle telegrafoorime weel kord Ukrainasse!“

Oswi.

* Redegonde päewaraamat. *

Arthur Schnitzleri järele tm.

Eila õjel koju pöörates istusin ma linna puistikus pingile ja nägin korraga pingi teisel otsal isandat, keda ma enne sugugi tähele ei olnud pannud. Nii hilisel tunnil on park harilikult tühi, ja sellepärast paistis minu naaber mulle kahtlane olewat. Ma tahtsin juba ära minna, kui wõoras isand, kel hall palitu seljas ja kollased kindad käes, kübarat kergitas, mind nime järele hüüdis ja mulle „tere õhtust“ ütles. Teda ära tundes olin ma õige rõõmsalt üllatatud. See oli Dr. Gottfried Wewald, peene kaswatusena ja väga tagasihoidlik noormees. Umbes neli aastat tagasi oli ta Wienist lahkunud ja kusagile lõunapoolsesse linnakesesse elama asunud, kuid wahetewahel ilmutas ta ennast oma sõpradele kusagil kohwimajas, kus teda tagasihoidliku rõõmuga wastu wõeti, nagu ta ka ise tagasihoidlik oli. Sellepärast ei hakanudki ma oma imestust weidra kokkujuhutumise üle avaldama, waid tahtsin kohe, kui tema terwituse peale wastanud, jutuajamist alustada. Seltskonna-inimesi ei tohi ju tasakaalust wälja wiia isegi ootamata kokkujuhutamine kusagil Austraalias.

Tema jõudis aga minuist ette.

„Wabandage, kallid sõber, aga mul on rutt ja ma tuln siia ainult selleks, et teile üht õige haruldast lugu jutustada, kui te ainult nõus olete mind pealt kuulama.“

Muidugi andsin ma selleks kohe oma nõusolemise, olin aga seejuures siiski niisõrd imestanud, et talle küsimise ette panin, miks ta mind mitte kohwimajast üles ei otsinud, kuidas ta teada saanud, et ma pargis wiibin, ja mispärast nimelt mina selle au õjaliseks olen saanud tema jutustust pealt kuulata.

„Wastuse kahe esimese küsimise peale,“ watas ta haruldase ägedusega, „saate teie warsti. Teid aga walisin ma nimelt sellepärast, kallid sõber (nüüd nimetas ta mind kõige aja nii), et teie kirjanik olete, ja ma loota wõin, et see lugu kirjanduses ilmub.“

Ma tahtsin wiisakuses protesteerida, kuid Wewald tegi oma jutustusega ilma pikemate sissejuhatusteta kohe algust:

„Minu jutustuse kangelast hüütakse Redegondeks. Ta oli parun T., meie linnakeses asuwa dragonipolgu rittmeisteri, abikaaja. (Ta nimetas nimebest ainult esimesed tähed, kuigi mulle põhjustel, mis hiljem selguwad, ei polgu nummer, rittmeisteri nimi ega linnakese nimetus saladuseks ei olnud). Redegonde oli tähelepanemisewäärt ilus, ja mina hakkasin teda, nagu harilikult öeldakse, esimesest pilgust armastama. Kahjuks puudus mul wõimalus temaga tuttawaks saada. Ohwitserid hoidsid endid erainimestest eemale ja waatasid nende peale isegi põlgusega. Nii nägin ma Redegondeid ainult eemalt. Mõnikord juhtusin teda uulit-

jal ohwitseride ehk nende naiste seltsis nägema, ehk jälle mehega, ehk ka üksinda. Mõnikord silmasin teda oma korteri aknast välja waatawat, ehk juhtusin temaga teel teatrisse kokku.

Siis sai mulle õnn osaks teda loosthes silmitada, kus teda wahaeagadel ohwitserid ümbritsejõid. Oli silmapilke, kus mulle näis, nagu waatleks ta mind. Tema pilk aga libises edasi, ja ma ei jõudnud mingisugusele otsusele. Ma olin juba igasuguse lootuse kaotanud talle oma armastust awaldada, kui korraga täiesti ootamatalt ühel sügisepäewal temaga linnawärawate taga kokku juhtusin. Ta läks minu mõõda, wõib olla, ilma et ta minu juuresolekutki oleks märganud, ja kadus koltunud puude taha. Mina aga olin tema mõõda laskunud, ilma et teda oleksin teretada wõi temaga juttu teha kaatsunud. Mul ei olnud küll sugugi kahju, et ma paraja juhtumise olin lasknud mõõda minna, ja minuga sündis midagi imeilku. Ma tundsin tarwidust enesele kujutada, mis siis sünniks, kui ma talle tee peale ette ajuksin, et temaga juttu teha. Ma kujutasin enesele ette, et Redegonde, ilma et oma nõusolemist minu julguse üle warjata, jutujamise juures rõõmu minuga tutawaksjaamise üle awaldas. Ta kurtis oma elu tühjust üle, seltskonna üle, mis teda ümbritses, ja nimetas mind arusaajaks hingeks. Jumalagajamise juures waatas ta mulle nii tähendusrikkalt otja, et kuigi see kõik minu ettekujutuse wäljamõeldus oli, ma siiski sel õhtul teatris päris kindlasti nägemata ühendust Redegondega tundsin. Kallis sõber, kõigest sellest näete teie, et mul õige rikkalik ettekujutus on, ja ei imesta selle üle mitte, kui ma teile ütlen, et ma jumaladatud nais-terahwaga läbikäimist mõttes jatkasin. See läbikäimine muutus ikka südamlikumaks, kuni Redegonde ühel ilusal päewal metsatukas raagus puude all minu käte peal puhkas.

Minu ettekujutus oli sellega uut süütematerjali juure saanud, ja nii tuli Redegonde juba warsti minu wäiksesse korterisse linna äärel. Seal elasime meie õndsaid tundi, mida kehwa tõelikkus meile muidugi ei suutnud anda. Aga ka hädaohtlikke silmapilke tuli meil üle elada. Nii kihutas kord talwel meist rittmeister mõõda, kui me nahkadesse mähitult saaniga lõbusõitu tegime; ja juba siis hakkas minu ettekujutus seda aimama, mis tingimata pidi juhtuma.

Kewadel saadi linnas teada, et polk, milles Redegonde mees teenis, Galliitiasse üle wiitakse. Minu... ei, meie meeletuimine oli piirita. Kokku saades kõnelesime meie nüüd ainult seda, mida sarnastel juhtumistel harilikult alati kõneldakse: tahtsime ära põgeneda ja kahekesi surra, ja waatasime hirmuga tulewikule wastu.

Siis jõudiski wiimane õhtu kätte; meie aga ei olnud weel mingisugusele otsusele tulnud. Ma ootasin Redegondet taas, mis lilledega oli ehitud. Igaks juhtumiseks olin ma oma asjad kokku pannud ja rewolwri täis laadinud ja walmistasin kirju. **Kõike seda, kallis sõber, tegin mina ka tõesti.**

Ma olin niisõrd oma unistuse wõimuses, et ma oma kallima ilmumist sel wiimajel õhtul, mis polk meie linnas mõõda saatis, tõesti ootasin. Mul ei läinud korda teda enese juures ette kujutada, nagu waremalt, ja teda mõttes oma kaenlas hoida. Mulle näis, et ootamata takistus teda kodus kinni peab. Sajad korrad astusin ukse juure, läksin välja trepi peale, waatasin läbi akna. Ma olin walmis tema juure tormama ja armastuse-õiguse põhjal teda mehe juurest ära wiima.

Wiimaks langesin ma nagu palawikus diiwani peale.

Kesk-õõ oli juba käes, kui korraga kell kõlises. Mul ahwardas süda rinnus lõhkeda. See ei olnud ju enam paljas ettekujutus. Kell kõlises teist ja kolmat korda, ja tõi mu jälle meelemärkusele. Selsamal ajal ärkas minus, selle peale waatamata, et terve see lugu ainult unistus oli, justunud lootus eluse: wahest seisab Redegonde, minu ihade mõjul, praegu minu ukse taga, ja ma wõin ta oma kaenlasse tõmmata.

Selles õndsas lootuses awasin ma ukse: Minu ees seisis Redegonde mees — sama elaw, nagu teie praegu, ja waatas nüridalt minu peale. Tahtmata olin ma sunnitud teda tuppa laskma ja talle tooli pakkuma. Tema aga ei wõtnud pakkumist wastu ja sõnas seejuures haawawa pilkega:

„Ootate teie Redegondet? Kahjuks ei saa ta tulla. Ta on surnud.“

„Surnud...“ kordasin ma mõttetult.

„Tund aega tagasi,“ jatkas rittmeister, „leidsin ma tema selle raamatu tagant, mille ma igaks juhtumiseks kaasa wõtsin. Wististi suri ta ehmatuse tagajärjel, kui ma ootamatalt tuppa astusin. Siin on tema kirjutatud wiimased read.“

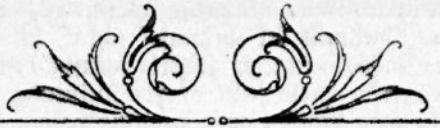
Rittmeister ulatas mulle lillakarwa nahka siske köidetud raamatukest ja ma lugesin:

„Ma lahkun jäädawalt siit, minu armsam ootab mind.“

„Teie saate muidugi aru,“ jatkas rittmeister, „et see Redegonde päewaraamat on. Waadake ta õige läbi, et millestki mitte ilma jääda.“

Ma hakkasin raamatukest lehitsema ja lugesin teda umbes tund aega, seejuures laua najale toetades, kuna rittmeister kõige selle aja liikumata diiwani peal istus. Minu eest läks terve meie armulugu oma kõige nõiduslikumates warjudes mõõda. Sügisepäewaga metsas ja meie esimese suudluslega algades lugesin ma jalutuskäikudest, linna taha ettewõetud lõbusõitudest, õndsusetundidest, põgenemise-plaanidest, terveist meie õnnest ja meeletuimist. Nende lehekeste peal oli kõik, mis ma oma ettekujutuses üle olin elanud. Kallis sõber, teile on see kõik arusaamata, mina aga ei imestanud seekord mitte.

Ma sain kohe aru, et ka Redegonde mind oli armastanud ja sellepärast kõik minu ettekujutatavad üleelamised kaasa tunnud. Naisterahwana seisis ta lähemal sellele elu piirjoonele, kus soow ja täitmine ühte sulawad, ja sellepärast oli ta muidugi kindel, et kõik see, mis lillakarwa päewaraamatukeses kirjutatud, ka tõsi on.



Ajalugu kordub.

Wangiwaht: Eks ma üteld ikki, et tulewa will kõrd tagasi wana hää aja. Otsi aga uueste wällä du-bliina ja käerawwa.



Teiselt küljest aga wõisid need read minule kättetafumiseks olla selle eest, et ma endi unistusi eluks muuta ei olnud julgenud. Mulle näis, nagu oleks ta selleks surnud, et oma päewaraamatut mehe kätte muretseda. Kuid selle üle järelemõtlemiseks ei olnud mul aega; riitmeistrile wõis asjalugu ju ainult ühtewiisi seletada. Sellepärast teataingi ma talle, et ma walmis olen teda teenima.

„Ilma, et te katsunud oleksite...“

„Maha jalata?“ sõnas Dr. Wewald mulle ägedalt wabele. „O, niisugune katse näis mulle alatu olewat, ka sel korral, kui mul wõimalik oleks olnud oma õiglust selgeks teha. Ma tundsin enese

wastutawa olewat kõigi nende tagajärgede eest, mis see juhtumine enesega kaasa oli toonud, mida ma ainult oma arguse tõttu üle elada ei olnud saanud.

„Ma tahan,“ ütles rittmeister, „sellele lõpu teha, enne kui weel keegi Redegonde surmast teada saab. Praegu on kell üks; kell kolm saawad meie käsimehed kokku ja kella wiie ajaks peab kõik lõpetatud olema.“

Ma nikutasin nõusolemiseks pead. Rittmeister lahkus ametliku kummaridusega.

Seadsin oma paberid korda ja läksin siis oma tuttavate poole. Ajasin nad woodist üles ja andsin

neile asjaloo kohta ainult kõige tarvilikumad teated. Selle peale läksin maja juure, kus Redegonde furnukeha lamas. Ma andsin enese täiesti saatuse hooleks.

Kella viie ajal hommikul seisime meie rittmeisteriga wastamisi, rewolwrid käes, sellesama paiga lähedal, kus ma Redegondega esimest korda kõneleda oleksin wõinud."

"Ja teie surmasite tema?"

"Ei. Minu kuul lendas mööda. Tema aga trehwas mulle otse südamesse. Ma leidsin silmapilkset surma."

"O!" hüüdsin ma tahtmata kohkunult. — Kuid weider feltiline oli minu kõrvalt juba kadunud. Jah, mul on isegi põhjust arvata, et teda seal üleüldse kunagi ei olnudki. Mulle tuli meele, et eila õhtul kohwimajas Dr. Wewaldist, kes kahewõitluses rittmeister Seierheimiga surma saanud, rohkesti oli kõneldud. Rittmeisteri naine aga oli seltsamal päewal noore ohwitseriga ära jooksnud, ja meil tekkis kahtlus, et meie aujameelne sõber enese selle õnneliku eest ohwriks oli toonud.

Mis Wewaldi ilmunisesse pargis puutub, siis oleks muidugi mõjurikkam olnud, kui ta oma surma eel oleks ilmunud. Ma ei salga, et ma selle mõjul oma juttu natuke oleksin muutnud. Kuid lähemalt järele mõeldes otsustasin ma seda mitte teha. Ma kartsin spiritistidele ja teistele nende taoliste uusi tõendusi nende õpetuste kinnitamiseks anda, kartsin, et minult pärima tullakse, kas see õige on, mis ma jutustan; kartsin, et mind okkultistiks ehk turukirjanikuks hakatakse hüüdma. Sellepärast otsustasin mina ka oma õõsist juhtumist nõnda kirjeldada, kuidas ta tõesti sündis, kuigi seejuures kartust tunnen, et paljud tema tõelikkuse juures kahtlewad. Kirjanikka ei usaldata ju üleüldse mitte, kuigi teisi inimesi wähest ehk weel wähem wõiks usaldada.

Õnnelik abielu.

Ta algas:

"Mina armastasin teda ja tema mind; mina teda aga otse meeletult.

Hea küll. Meie ajal liigub kõik kinematograafilise kiirusega. Kahe-kolme kuu jookjul olin ma austajast armukeheks, armukehest peigmeheks, peigmehest nooreks naisemeheks saanud.

Siis jõudsid wiimaks ka pulmad. Kuidas need läksid, seda ei maksa küll wist lähemalt kirjeldada.

Olid aga kõik pulmawiinad joodud ja pulmatsõõgid sõõdud, astusime kinnisesse autosse, mis meid raudteejaama pidi wiima — pulmameisjule...

Ja kujutage nüüd endile ette: meie kahekesi kinnises autos... Ja wõtke ka seda arwesse, et ma teda otse meeletult armastasin.

Muidugi püüdis ta minu suudluste eest kõrwale põigelda, kuid see ainult õhutas minu kirgeliid weel enam. Puhtus, lapelikkus, häbelikkus ja süütus — need awaldawad meesterahwa peale suuremat mõju, kui mingisugused „eriabinõud"... teie teate muidugi, mis ma nende all mõtlen... Kuid minu esimese kergemeelse ja õige waba liigutuse peale karjatas ta hirmunult: „Ei wõi!"

Noh, nii see ka olema pidi.

Siis peatasime meie imeilusas mereäärises suwituspaias. Aknad pärani lajali aetud — juunikuu. Lilled sealpool akent ja siinpool akent. Terwe meretäis lilleid. Ookeanitäis lilleid. Terwe ilmtäis lilleid. Kui õnnis ja magus see kõik oli!

Hea küll...

Meie oleme kahekesi. Weinist nõtkuwad jalad. Lilledelõhnast pööratab pea. Ma nokitsen nõõbi kallal, ähin, puhin, higistan... Wiimaks sain ta, pagan, ometi lahti! Hinge tagasi tõmmates pööran ümber...

Seltsamal silmapilgul langeb wiimane siidi-aluskuub ta jalge ette maha. Ja aluskuuega ühel ajal langen ka mina tema jalge ette maha.

Selle järele otsustades, kuidas ta tagasi pöörkas, oleks wõinud küll arvata, nagu oleksin ma teda hammastega jalaäärest hammustanud.

"Ei tohi!"

Ja uueste raputas ta kurwalt oma imeilusat peakest:

"Ei tohi!"

Jalgades suriseb mul wein, peas keerlewad lilled, ja kogu keha kihab kire käes. Ja kõik nad — kirg, lilled ja wein — sojistawad wastuks ikka ja ikka jälle:

"Tohib küll! Isegi peab!"

"Ei, ei, kallim! Ei tohi!"

"Wannun sulle armsam: tohib küll!"

Ta raputab jällegi oma ilusat peakest ja sirutab tagasi tõrjudes abitult oma käed wälja.

"Ja mispärast siis mitte?"

"Kallim," sõnab ta piirita õrnusega, „ära käi asjata peale. Wõib ju olla, et see kuriteoline kergemeelsus oli, et ma sulle juba enne pulmi ei ütelnud... aga tütarlapsed on ju nii häbelikud! Ja pealegi armastasin ma sind ju nii wäga!"

Siis olid wein, lilled ja kirg korraga kus seda ja teist kadunud.

"Mispärast siis? Mis see kõik tähendab? Millel siis asi õieti seisab?"

"Selles... selles... et ma naisterahwas ei olegi... Ma ei ole mitte keegi ega mitte midagi. Kallim! Saad ehk ise aru... wäike eksitus looduse poolt..."

Imestus ja üllatus on kõige mõjuwamad rohud kashahastuse ajal. Päris tõesti! Palju paremad, kui näituseks selters wõi soodawesi! Ma kargasin jalule, nagu oleks kõige kihwtisem uss mind kõige pehmemast kohast nõelanud.

"See on aga liig imelik ja otse uskumata! See on ju looduse narrimine! Armsam, kallim..."

Ta waatas nukralt pealt, kuidas ma tema jalgu suudlesin.

Ma juudlesin veel tema keha, siis aga saatis ta mind, teise tuppaga magama.

Ma olin peast nagu meeletu, kuid läksin siiski minema.

Ja kuidas me edaspidi koos elasime? Võiksin ütelda: nagu wend ja õde, aga teatavasti on lugu nii, et kui meesterahwas ja naisterahwas kaua nagu wend ja õde seltsis elawad, siis neil mingisugused tillukesed sugulased ilmale hakkawad tulema. Meil aga ei wõinud niisugustest tillukestest sugulastest juttugi olla...

Tüki ajal ei leidnud ma rahu ja lootsin ikka, et veel mõni ime sünnib, kas wõi haawaarsti käe läbi! Tema aga raputas ainult peakest ja wastas kurwast naeratades:

„Armsam, see oleks ju asjata: wõib ju kätt otjast ära saagida, wõib isegi uued ninad inimestele pähe panna, kuid illest liblikat teha... kas see tõesti wõimalik peaks olema?“

Ja tõrkus enmast arstidele näitamast:

„Armsam, ära käi asjata peale! Ma tean ja tunnen asjalugu ju ise kõige paremini! Saad ometi aru: mis wõimata, on wõimata!“

Nii kadusid nädalad, kuud ja isegi aastad. Ah, oli see alles piin! Mõtelge ise: teie armastate oma naist otse pööraselt ja ei saa seejuures kordagi tema mees olla! Kas ei tekki seal tundmus, nagu oleks sul naise asemel palawasti armastatud nukk wõi gipsikuju?

Kadusid nädalad, kadusid kuud, kadusid aastad. Ja kolmanda aasta lõpul sündis wiimaks, mis löndima pidi.

Etiaulgu oli palju naisterahwaid. Siis üksainus naisterahwas. Siis veel üks. Siis korrakaaks. Ja siis tulid lapsed — palju lapsi.

Ja tema?

Teda ma enam ei armastanud. Peaga ju müürist ikka läbi ei jookse. Armastus warises surmale. Nii see ju ka pidi olema.

Kõigi silmis oli mul imeilus naine, kes kõigi nähes ka imekauniks naisterahwaks walmines. (Kes küll niisugust looduseimet teadis oodata?) See walminud naisterahwas oli küll ilma lasteta, aga...

Ma käisin teiste naisterahwastega läbi, seda teadsid kõik; aga kes ei peaks siis nendega mitte läbi käima? Seda enam, et minu naine palju reisis, wähemalt iga kuu kord, ja seejuures tihtilugu kuudewiisi ära oli. Mind aga pidas amet linnas kinni. Kuid üksteisega saime meie hästi läbi — niihästi teiste silmis, kui ka omawahel... An-naks jumal kõigile nii rahulist perekonnaelul! Ilma nututa, ilma tülideta, ilma sõnawahetusteta... See oli otse aateline abielu!

Noh, hea küll... kaks kuud tagasi pühitsejime oma kümne-aastast juubelit. Pühitsejime suure pidulikkusega... Kuu aega tagasi aga...

Noh, ma jutustan parem juba kõik kindlas järjekorras ära.

Ta elas sel juwel Krimmis. Juunikuus otjastime meie korterit wahetada. Et mul paar waba päewa juhtus olema, siis walwasin ma ise koki-

mise järele. Noh, Iadufime mööblid wankri peale, koorma otja paigutasime aga minu truu naisuke kirjutuslaua. Sõidul kihutas korraga tramwawagon wankri otja, koorem käis küljeli ja naise kirjutuslaud lendas kibudeks, kusjuures sealt lagemata hulk kirju ja kirjakest wälja sadas...

Ruttu korjasin ma kirjad uulitsalt kokku, käiskisin mööbliriismed ära koristada, ja sõitsin ise koju.

Sõites langesid mul silmad juhtumisi ühe kirjakeste peale, mis mul sõrmede wahel ripendas. Ja mis ma sealt loen?

„Kostja, kallim, homme ma tulla ei saa — olme mehlega kusagile pidusöögile kutsutud. Aga ühe homme olen ma juustekammidest jalatahadeni sinu oma. Suudlen sind palawalt, tuike...“

Selle kirja wiisin ma nii ettewaatlikult koju, nagu mõni soldat polgu rahakasti kasarmusse.

Koju jõudes lugesin ma kohe kõik kirjad wiimseini läbi. Ja lugeda juba midagi oli.

Näituseks käis üks kiri järgmiselt:

„Kallim! Ta jäi uskuma... jäi uskuma... Nüüd seisab terve eluaeg wõitlust ees, kuid kõige hirmsam on siiski juba mööda: ta jäi mind uskuma! Wannun sulle: mitte ilal oma elus ei saa ma kellegi teise pärast olema, kui ainult sinu pärast, Kostja. Ijegi oma mehele...“

See kiri oli 11. juunil 1906. aastal kirjutatud. Meie pulmad olid aga 10. juunil 1906 olnud.

Noh, loen suure huwitusega edasi. Mida kaugeemale jõuan, seda huwitawamaks muutub lugu.

„Kostja! Ma olen raskejalgne. Sõidame 31. kuupäewal Krimmi.“

„Armsam! Nagu näha, olen ma jällegi raskejalgne. Sõidame Schweitsi.“

Ja sealsamas kõrwal — Kostja wastused!

Kui kirjad läbi olid loetud, panin ma nagu marutõbine tuba mööda edasi ja tagasi jooksmale. Kes pagan teda ometi käskis kõiki neid kirju alal hoida! Nähtawasti oli ta oma kirjad wiimseini tema käest ära toonud — just nagu meelega.

Armukadedust ega südamewalu ma ei tunnud. Kuid wihane olin siiski... Wihaga aga on niihästi armukadedusest kui ka südamewalust palju mõrudam.

Kaks päewa hiljem olin ma juba Krimmis ja astusin tema tuppaga...“

Siis waikis ta, ja waikis õige kaua.

„Noh, ja siis?“ kiirustasin mina teda.

„Tõtt ütelda,“ sõnas ta wiimaks, „see, mis meie omawahel kõnelesime, pole küll kuigi huwitaw... Aga siiski...“

Siis tuli wiimaks ka „Kostja“ nähtawale, see saladuslik wööras, kes kümme aastat mul külje all elanud ja siiski mulle tundmataks oli jäänud...“

Noh, see kõik ei ole küll kuigi huwitaw... Aga teate, mis tema mulle ütles?“

„Noh,“ ergutasin ma teda jällegi.

„Tema ütles:

„Kuulata mind weidi. Ma astusin sinuga ainult raha pärast abielusse. Teda aga armastasin

ma, ja olin juba kaks aastat enne meie pulma tema päralt olnud. Tema seisib ihu ja hingega meie abielu vastu — turtus, vihastas, kirus, ähwardas ja nõnda edasi... Kuid siiski läksin ma sinule.

Mis võis aga kõik selle tagajärjel sündida! Ta oleks võinud sind ära tappa, sina niisamuti jälle teda. Nii või teistiti — aga ühes sellega oleksite teie ka minu ära surmanud.

Muidugi, sina said kannatada. Kuid inimesel, keda sa ei armasta, kannatada lasta inimese asemel, keda sa armastad — on see siis kuritegu? Ma oleksin ju väga lihtsalt temale mehele võinud minna, ja mitte sinule. Kuid sina said oma südamevalust peagi võitu ja leidsid troosti ning rahuldust wabast ning huwitavast elust. Ja nii on sul praegu terve hulk perekondasid. Ja ühtlasi oled sa õnnelik ning enesega rahul. Kas pole siis nüüd kõik korras? Ma ees on sul naine, ise enesel aga niihästi naine kui ka wabadus... Mind sa juba enam ei armasta... Nii ei ole sul mingit põhjust oma elu üle kurta... Ära ole tänamata..."

See on kõik, mis ta ütles. Ja teate —?" pööras ta jutustusega lõpule jõudes minu poole.

"Noh?"

"Tal on tuline õigus. Ma olen tema vastu tõesti ainult tänulik."



Sõnast kinni.

— Saad sa ka mulle truu olema, Frieda?

— Ja, mu Paul, ma olen ka sulle truu!
Õsvi.

Elatus.

"Herra K., mis on teie telefoni number?"

"20—91."

"Enne ütlesite umbes 5—00?"

"Ah, siis olen ma selle kaitseliidu kandi numbriga ära wahetanud!"
Õsvi.

Rahustua.

Tubakakaupluses: "Teil pole muud kui asetubakas! Kui kaugel on meist need ajad, kus veel ehk „Kuldsarwe" ja teisi saada oli?"

"Arge ennast ärritage. See pole muud sel ajal aga mitte eht."
Õsvi.

Ministeeriumi kriitise ajal.



Parun A.: Küll olema ajad hullud. Isegi poolenamline Pätsi valitsus ei kolbama enam neile matsidele.

Opetaja K.: Jah, ajad on hullud küll. Selles on aga ainult teie Seckendorff süüdi. Ta oli liig armulik neile matsidele — jootis neid wahuwiinaga ja wedas esimese klassi kupeedes Riiga ning Berliini. Oksa tõmbama oleks neid pidanud selle asemel.

Õe peal.

Laura: "Ja mina pean siis tüürima? Aga ma ei oska ju!"

Paul: "See on ju väga lihtne. Kui paremale poole peab sõudma, siis tõmbate pahempoolset nõõri, ja ümberpöördukt. Seft naisterahwastel pole muud midagi kergemat, kui alati wastuoksa mõelda!"
Õsvi.

Ajakohane targutus.

"See on otse uskumata, kui wähesega inimene elada võib, kui ta seda peab, ja veel imelikum, kui palju temal elamise jaoks olema peab, kui ta seda võib."
Õsvi.



Hiljaks jäänud näitleja.

Balti parun: „Kas ma võin nüüd ka kaasa tegema see uus mäng?“

Noor Eesti: „Kus teie esimese waatuse ajal olite?“

Balti parun: „Ma kartma väga need punased tuled näitelaval ja põgenema“

Noor Eesti: „Siis võite ka nüüd rahulikult välja jääda; näitelaval teie jaoks enam kohta ei ole.“

„Meie Matsi“ tellimiste vastuvõtmine on avatud.

Tellimise hind kättesaamisega aastas 40 mrl., 6 kuu eest 20 mrl., 3 kuu eest 10 mrl., 1 kuu eest 3 mrl. 50 p. Toimetusest ise ära viies: aastas 35 mrl., 6 kuu eest 18 mrl., 3 kuu eest 9 mrl. Ilmub iga laupäev. Adressi muutmise eest 50 p.

Endistele tellijatele saadetakse ajakirja seni edasi, kuni tellimiseraha uue hinna järele jatkub.

Adressi muutmisel ja tellimise uuendamisel palume senist adressi nr. teatada

Toimetus ja talitus:

Tallinnas, Harju ja Küküti uulitsa nurgal nr. 46/15, „Teaduse“ raamatul.

„Meie Matsi“ järgmine number ilmub laupäeval, 1. märtsil, paljude piltidega viimase aja sündmustest ja tegelastest.